

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI



MUTAXASSISLIKKA KIRISH

FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Sirtqi ta'lim 1-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	800000 - Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000 - Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60810800 – Zootinjeneriya (turlari bo'yicha)

Samarqand – 2024



Modul / FAN SILLABUSI
Sirtqi bo'lim
60811500 – Zootsiyeneriya (turlari bo'yicha)
ta'lim yo'nalishi



Fan nomi:	<i>Mutaxassislikka kirish</i>
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	MK2104
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Sirtqi ta'lim
Mashg'ulotlar shakli va semestrda ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	8
Amaliy mashg'ulotlar	12
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarga zootsiyeneriya mutaxassisligi bo'yicha tushunchalar berish, chorvachilik asoslari, mutaxassisni xalq xo'jaligidagi ahamiyati va yo'nalishga mos fan bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Chorvachilik asoslari(Ch...)
2.	Biologiya
3.	Matematika
4.	Mutaxassislikka kirish

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Chorvachilikni xalq xo'jaligidagi ahamiyati, hayvonot dunyosining xilma xilligini, chorvachilikni asoslari, qishloq xo'jalik hayvonlari turlari xaqida, ularni saqlash va oziqlantirish xaqida haqida bilimga ega

	bo'lishlari kerak;
TN2	Hayvon zotlarini aniqlashni, zootexniyani boshqa fanlar bilan bog'liqligini, chorvachilikni asosiy tarmoqlarini bilishlari lozim;
TN3	Turli qishloq xo'jalik hayvonlari urchitish, ayrim zotlari tavsiflari, zootexniya ishini tashkil etishni asoslari, chorvachilik tarmoqlarini ahamiyati bo'yicha nazariy-amaliy bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN4	Hayvonlarni biologik xususiyatlarini bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Hayvonlar va parrandalar organlarining tuzilishi, konstitutsiyasini aniqlay oladi;
TN6	Maxsuldorlik yo'nalishini aniqlash hamda ularning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillarni farqlay oladi;
TN7	Rivojlanish qonuniyatlari bo'yicha xulosa bera oladi;

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	"Mutaxassislikka kirish" fanining dolzarbligi.
M2	Mamlakat chorvachiligi oldida turgan muammolarni hal qilishda mutaxassisning o'rni
M3	Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlikni oshirish yo'llari
M4	O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligining o'rni
M5	Zooinjeneriya fakultetida ta'lim oladigan talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari
M6	Chorvachilik jarayonlarini mexanizasiyalashtirish va avtomatlashtirishda mutaxassisning o'rni
M7	Har xil turdagi hayvonlar uchun o'tkaziladigan tadbirlarda mutaxassisni o'rni
M8	Mutaxassisning yuritayotgan hujjatlari va fanlar bilan uzviy bog'likligi
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Zooinjener va zootexniklarni vazifalari.
A2	Zooinjeneriyaning rivojlanishida biologik fanlarning roli.
A3	Mutaxassisning yuritayotgan hujjatlari va fanlar bilan uzviy bog'likligi.
A4	Chorvachilikda turli mexanizmlardan foydalanish va texnika xavfsizligiga rioya qilish.
A5	Chorvachilikda qo'llaniladigan birlamchi zootexnikaviy tadbirlar.
A6	Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlikni oshirish.

A7	Har xil chorvachilik sohasida seleksion belgilarning ahamiyati.
A8	Mutaxassislik ixtisosligi bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish.
A9	Har xil turdagi hayvonlarni ko'paytirishda kelib chiqish xujjatlaridan foydalanish.
A10	Qishloq xo'jalik hayvonlarini mahsuldorligini baholash tamoyillari.
A11	Oliy ta'lim muassasalarida ma'ruza, amaliy mashg'ulot, laboratoriya ishi hamda amaliyotni tashkil qilish.
A12	Chorvachilikda naslchilik ishlari.

Mustaqil ta'lim (MT)		
1.	Chorvachilikni xalq xo'jaligidagi ahamiyati.	100 soat
2.	Chorvachilikni rivojlantirish istiqbollari va bugungi kunda hukumatimiz tomonidan chiqariladigan farmonlar, qarorlar hamda boshqa hujjatlar	8 soat
3.	Chorvachilikning barcha tarmoqlarida olib borilayotgan naslchilik, seleksiya va urchitish tadbirlari	8 soat
4.	Chorvachilikda qo'llaniladigan birlamchi zootexnikaviy tadbirlar	6 soat
5.	Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlikni oshirish va bu boradagi Muammolar	8 soat
6.	Evolutsion ta'limot va uning takomillashtirish asosi chorva mollari genetikasi	6 soat
7	Zooinjener mutaxassisligini olishda yuritiladigan hujjatlar va fanlar bloklari	6 soat
8	Chorvachilik komplekslari va ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarida binolar hamda inshootlarga qo'yiladigan talablar	8 soat
9	Chorvachilik sohasida ilmiy va uslubiy ishlar olib borgan olimlar, ilmiy xodimlar hamda mashhur chorvadorlar	8 soat
10	Chorvachilik tarmoqlarida oziqlantirishning mahsuldorlik ko'rsatkichlari hamda o'sish va rivojlanishiga ta'siri	6 soat
11	Bozor iqtisodiyoti sharoitida chorvachilikning rivojlantirish yo'llari	6 soat
12	Chorvachilikdagi muammolarni hal qilishda mutaxassisning o'rni	6 soat
13	Zootexniya va biologiya	8 soat
14	Chorvachilik jarayonlarini mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish	8 soat
15	Chorvachilikda iqtisodiy samaradorlikni oshirish yo'llari	6 soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	Maqsudov I., Jo'raev J, Amirov Sh. "Chorvachilik asoslari" "Zarafshon" nashriyoti DK, Samarqand, 2013.
2.	Xamraqulov R., K. Karibaev. Qishloq xo'jalik hayvonlarini oziqlantirish. "Ilm-ziyo" nashriyoti Toshkent, 1999.
3.	Nosirov U. «Qoramolchilik» "Zarafshon" nashriyoti DK Toshkent 2001.

4.	Ikramov, T.X.. «Chorvachilik asoslari» T. O'qituvchi, 1996.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
Axborot manbaalari	
1.	www.gov.uz -O'zbekiston Respublikasi xukumat portal.
2.	www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari Ma'lumotlari milliy bazasi
3.	www.Ziyonet.uz .
4.	www.veterinariya.medsinasi.uz
5.	www.sea@mail.net21.ru
6.	www.veterinarv@actavis.ru

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;

- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- **b) 4 baho olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblarga olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabaniy bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:**
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	<p>Xujamov J.N. - SamDVMCHBU, "Hayvonlar genetikasi, seleksiyasi, urchitish va ko'paytirish" kafedrasini mudiri, q.x.f.f.d (PhD)</p> <p>Nortasheva M.A. - SamDVMCHBU, "Hayvonlar genetikasi, seleksiyasi, urchitish va ko'paytirish" kafedrasini assistenti</p> <p>Berdikulov F.Sh. - SamDVMCHBU, "Hayvonlar genetikasi, seleksiyasi, urchitish va ko'paytirish" kafedrasini assistenti</p>
--------------------	---

E-mail:	xujamov@yandex.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Hayvonlar genetikasi, seleksiyasi, urchitish va ko'paytirish" kafedrasini
Taqrizchilar:	<p>Taqrizchilar:</p> <p>F. A.Ro'ziyev – Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Biokimiyo instituti Genetika va biotexnologiya kafedrasini mudiri, dotsent.</p> <p>I.Sh.Djabborov - Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Biokimiyo instituti Genetika va biotexnologiya kafedrasini professori.</p>

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi 4 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Hayvonlar genetikasi, seleksiyasi, urchitish va ko'paytirish" kafedrasining 2024 yil 26 avgustdagi 4 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

R. Ro'ziqulov

O. Boymatov

J.Xujamov

J. Xujamov

M.Nortasheva

F.Berdikulov